

АЗ ТАЪРИХИ ПАРЧАМ

Таърихи пайдоиши парчам ба замонаҳои хеле қадим рафта мерасад. Мардуми сайёраи мо дар давраҳои гуногуни таърих аз рамзу нишонаҳои гуногун истифода мекарданд ва бо ҳамин ба қадом авлод ва ё қабила мансубият доштанишонро ба дигарон мефаҳмонданд. Яке аз чунин нишонаҳо парчам шуд. Ҳамин тавр парчамҳои аввалин дар шаклҳои гуногун бо инъикоси ҳайвонот-шер, хирс, асп, гов, гург; парандаҳо-уқоб, боша, бум ва ғайраҳо ба вуҷуд омаданд. Масалан, давлати Миср, ки 26 сулолаи Фиръавнҳо онро идора карда буданд, соҳиби парчами худ буд. Мисриёни қадим, ки шоҳинро муқаддас мешумориданд, парчами худро низ дар шакли шоҳин сохта буданд. Онҳо шоҳинро рамзи худӣ Раҳимоятгари Фиръавнҳо ва давлати Миср медонистанд. Лашкари Миср вақте ба ҷанг мерафт, парчамбардорон пеш-пешӣ он парчами Миср - Шоҳинро мебарданд.

Империя Рум ва румиҳо низ соҳиби парчами худ буданд. Рамзи асосӣ дар парчами онҳо тасвири уқоб буд. Бо пешниҳоди консул Марий соли 104 пеш аз милод парчами Рум ва рамзи тамоми легионҳои ҳарбии рум уқоби болҳояш кушода қабул карда шуд. Минбаъд ба ин парчам ҳалқаи тиллоӣ, найза, сипар ва навиштаҷоти **SPQR** (Сенат (Парлумон) ва шаҳрвандони Рум) илова карда мешаванд. Ин парчамро румиҳо муқаддас мешумориданд ва то барҳамхӯрии Империяи Рим ин парчам румиҳо ва Империяи Румро муаррифӣ мекард.

Дар ҷангҳо парчам нақши муҳимро мебозид. Ҳар як давлат ба ҷанг бо парчами худ меомад. Аз даст додани парчам дар ҷанг маънии бохтанро дошта, боиси шикаста шудани рӯҳияи сарбозони он давлат мешуд. Аз ин хотир ҳар лашкаре парчами худро саҳт муҳофизат мекард, то ба дасти душман наафтад.

Соли 550 пеш аз милод аз ҷониби бузургтарин шахсияти таърих-Куруши Кабир империяи ҷаҳонии Ҳахоманишиҳо таъсис дода шуд. Ин давлат низ соҳиби парчами миллии худ буд. Дар парчами Ҳахоманишиниҳо уқоби болкушода ва дар болои сари уқоб офтоб тасвир ёфта буд.

Сосониён низ соҳиби парчами худ буданд. Парчами Сосониён Дирафши Ковиён ном дошт. Парчами Сосониён аз матои қиматбаҳои чоркунҷаи ғафс сохта шуда, бо сангҳои қиматбаҳо оро ёфта буд. Ин сангҳои қиматбаҳо ҳар як шоҳе, ки ба сари қудрат меомад, ба ин парчам зам мекард. Дар болои парчам уқоби болкушода ва офтобе, ки дар парчами Ҳахоманишиҳо тасвир ёфта буд, ҳамчун сарнайза сохта шуда, дар поёни парчам матоҳои сурху кабуду зарди борик овезон буданд. Мутобиқи ахбори сарчашмаҳои таърихӣ сангҳои қиматбаҳо, ки дар парчами Сосониён буданд, арзиши андозӣ як вилоятро доштанд.

Сосониён соли 636 дар ҷанги Қадисия парчами худ - Дирафши Ковиёнро аз даст дода, аз ҷониби арабҳо шикаст хӯрданд.

Анъанай бо парчами тунуку ҳарири парафшон, ки дар ҷӯбе мустаҳкам карда шудааст, дар Хилофати Араб дар замони Муҳаммад пайғамбар (с) ба вуҷуд омада буд. Парчами нахустини Муҳаммад пайғамбар ранги сиёҳ дошт ва баъдан он ба парчами ранги сабз иваз карда мешавад.

Соли 1753 манғитиҳо дар Бухоро ба сари ҳокимият омаданд. Соли 1785 хони манғит - Шохмурод хонигарии Бухоро ба Амورات табдил дода, худро амир эълон кард. Парчами Аморати Бухоро сабз буда дар байнаш тасвири моҳ ва як ситора дошт.

Ҳамзамон, дар парчам панҷаи даст ва бо хатти арабӣ калимаи тавҳид навишта шуда буд.

Соли 1924 дар ҳудуди Осиёи Миёна тақсимои милли-ҳудудӣ гузаронида шуд. Хушбахтона, моҳи октябри ҳамон сол Ҷумҳурии Мухтори Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон таъсис ёфт. Бо ташкили Ҷумҳурии Мухтори Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон зарурати қабули парчами он ба миён

омад. Бояд қайд кард, ки аз соли 1924 то соли 1991 мо нух парчамро қабул кардем, ки дар зер нишон дода шудаанд.

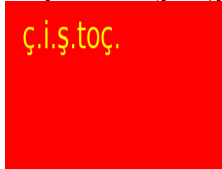
Парчами Ҷумҳурии Мухтори Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1924-1928.

Парчами Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1929-1931.

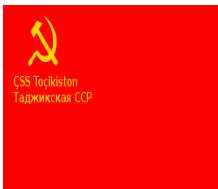
Парчами Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1931-1935.

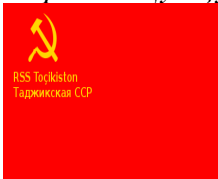
Парчами Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1935-1936.

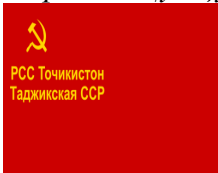
Парчами Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1936-1938.

Парчами Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1938-1940.

Парчами Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1940-1953.

Парчами Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон дар солҳои 1953-1991.

Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 1991-1992.

Баъди барҳам хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ дар соли 1991 ва соҳибистиқлолии комилиро ба даст овардани Ҷумҳурии Тоҷикистон зарурати қабул кардани парчами нав ба миён омад. Рӯзи 24 ноябри соли 1992 парчами кунунии Тоҷикистон қабул шуд.

Таърих нишон дод, ки дар сояи ин парчам миллати тоҷик сарчамъ шуда, марҳилаи душвори таърихро сарбаландона паси сар намуд, ба ҷанги шаҳрвандӣ хотима бахшид ва сулҳу амниятро ба даст овард.

Бо ташаббуси Пешвои муаззами миллат соли 2011 дар пойтахти азизамон шаҳри Душанбе баландтарин парчам дар ҷаҳон парафшон шуд, ки дарозии сутуни он ба 165 метр мерасад ва дарозии матои он 60 ва бари он 30 метрро ташкил медиҳад.

Н.Мухаммадхоча